

Meninger

Dette er plassen for dine meninger. Skriv helst i vår debattsone ranablad.no/meninger. Vi henter innlegget ditt inn i papiravisa. Du kan også bruke epost: meninger@ranablad.no. Skriv kort. Rana Blad trykker ikke anonyme innlegg.

Maktlista med ranamenn

MAKT: I RB 2. jan er MAKTmennesker i Nord-Norge rangert. Eg e gla eg ikke står på den lista. MAKT er i mine ører et negativt ord. Ja, det finnes mange MAKT-SJUKE folk i styre og stell – jeg har ei bra lang liste i hauet.

I.flg. Store norske leksikon mener statsviter Robert Dahl at INNFLYTELSE oppnås med svake virkemidler (overtalelse og argumentasjon), mens MAKT

kommer av kraftigere virkemidler, det vil si forespeilte SANKSJONER (straff eller belønning).

Makt – ofte forstått som muligheten til å oppnå målsettinger, uansett hvilke midler som brukes.

For å komme på maktlista måtte en ha bostedsadresse Nord-Norge, og dermed ble vel ikke rådmannen i Rana vurdert.

Rita Fjærvoll

Om frittalende ansatte

UROVEKKENDE: I en interessant artikkel i Rana Blad fredag 3. januar uttaler posisjonens Espen Haaland (H) og Tormod Steen (V) at de ikke liker frittalende ansatte. «At en enkelt lærer, lege eller en annen ansatt går ut og prosederer i budsjettspørsmål, er ingen god idé», sier E. Haaland. Jeg finner det urovekkende at han sier dette uten først å ha lest artiklene som det refereres til.

Fra mitt beskjedne ståsted har jeg også problemer med å forstå uttalelsen. Et folkelig uttrykk sier at det er den som har skoen på som lettest kjenner hvor den trykker. Jeg tror derfor ikke at en museumsbestyrer og en eiendomsutvikler lettere ser hvor et sykehjem og en skole har sine problemer enn en sykehjemslege og en lærer.

Vi som er ansatt i Rana kommune ønsker ikke å undergrave jobben til politikerne i Rana kommunestyre. Men vi ønsker å be-

holde vårt engasjement og vår rolle som består i å sikre kommunens innbyggere et best mulig tilbud.

«Men vi ønsker å beholde vårt engasjement og vår rolle som består i å sikre kommunens innbyggere et best mulig tilbud»

Når kommunestyrets flertall stemmer fram vedtak uten saksbehandling først, eller kommer med vedtak som fagpersoner mener er uforvarlige, er det nødvendig å si ifra. Jeg er overbevist om at de aller fleste ansatte innen Rana kommune har et ønske om å utføre en best mulig jobb – selv om ikke vilkårene er de beste.

Kommunestyret er den øverste kommunalpolitiske myndighet i Rana kommune. De folkevalgte politikerne fatter vedtak som administrasjonen utfører. Jeg synes derfor det er trist at politikere innen posisjonen mistenkeliggjør og refser ansatte som i sitt innerste ønsker å gjøre en god jobb for sin arbeidsgiver.

Jan Unto Silfvenius
Lærer

Frk. Nebb-Tangen

– Si meg herr pastor;- er det bare kvote-befengede CO2-utslipp som bekymrer Stoltenberg i forhold til påstått, menneskeskapt klimaendring, eller inkluderer dette planens eget utslipp av enorme mengder metangass, og for eksempel ditto under- og oversjøiske vulkaner, og andre naturfenomener? Hvis s å er tilfelle, er det vel å anta at han i sin nye FN-misjon, går travle tider i møte, ka?

Holger Sjøvik sr.

Dagens rose

Takk

Tusen hjertelig takk til de to unge damer som hjalp meg etter fall på blankisen i alpinbakken.

De avbrøt sin tur og geleidet meg til videre hjelp. Tusen hjertelig takk til Ketil som kom med tråkkemaskinen og kjørte meg ned til bilskyss.

Hilsen

Arnold Hanssen

NOE Å LÆRE: Generalsekretæren i Norsk Redaktørforening mener ranarådmann Robert Pettersen (bildet) har ett og annet å lære.

Når kommunen

YTRINGSFRIHET: Når Rana kommune refser en kommunalt ansatt lege for å gi offentlig uttrykk for synspunkter på budsjettprioriteringene i kommunen, vitner det om mangel på forståelse for hva årets Grunnlovjubileum handler om. I følge fremstillingen i Rana Blad 28. desember, bygger advarselen på at sykehjemslege Bjørn Lichtwarck to ganger i det offentlige rom, gjennom Rana Blad, skal ha gitt uttrykk for synspunkter på den forestående kommunale budsjettbehandlingen Første gang var 25. oktober, da han ble intervjuet i avisen. I tillegg hadde han et leserbrev på trykk i avisa den 3. desember.

Rana Blad skriver at «begge ytringene handlet om konsekvensene for de eldre, hvis det politiske flertallet valgte å legge ned sykehjemsplasser. Som fagperson sier Lichtwarck at spørsmålet om kutt i sykehjemsplasser handler om å påpeke at man i så fall vil satse på et dårligere tilbud til de mest skrøpelige pasientene. Uttalelsene til Lichtwarck kom i forbindelse med den forestående budsjettprosessen i Rana kommune. Like etter at legen hadde uttalt seg gjennom Rana Blad, gikk rådmann Robert Pettersen ut og poengterte at det er rådmannen, og kun rådmannen, som skal uttale seg offentlig om budsjett og økonomiplanen og konsekvenser i avdelingene. Kommunens ansatte fikk skriftlig informasjon om retningslinjene, og det ble også gitt beskjed om at det vil bli rettet sanksjoner mot ansatte som utøver brudd på lojalitetsplikten».

For å ta det enkle først: Rådmann i Rana kommune er åpenbart på villspor hva gjelder det juridiske grunnlaget for sin reaksjon. Ytringsfriheten er slått fast i Den europeiske menneskerettskonvensjonens artikkel 10 og i den norske grunnlovens §100. I grunnloven er kjerneformuleringen denne: «Frimodige Ytringer om Statsstyrelsen og hvilkensomhelst anden Gjenstand ere Enhver tilladte. Der kan kun sættes slige klarlig definerede Grænser for denne Ret, hvor særlig tungtveiende Hensyn gjøre det forsvarligt holdt op imod Ytringsfrihedens Begrundelser.»

Paragrafen ble revidert i 2004. Revisjonen bygget på Ytringsfrihetskommissjonens utredning (NOU 1999:27), punkt 6.2.4.1:

«Hensynet til allmennheten er generelt en omstendighet som taler for stor ytringsfrihet for ansatte. Særlig er det viktig å ha for øye at kvaliteten på den offentlige debatt forringes når de som jobber konkret med de aktuelle sakene ikke får eller vil delta i ordskiftet – ikke minst gjelder dette offentlig ansatte. Situasjonen her er kompleks og det er neppe mulig å operere med klare kategorier av offentlig ansatte, for så å innrømme de ulike kategoriene ulik grad av ytringsfrihet. Likevel kan man antydningvis skille mellom ansatte som jobber i en form for politisk sekretariat og ansatte som sitter med rent faglige oppgaver. Den sistnevnte gruppen – enten de har faglig ansvar for utdanning, helse, kommunikasjon eller forsvaret, for å nevne noe – bør ha

både rett og plikt til å redegjøre for problemer, utfordringer og mulige løsninger på sitt fagfelt. De besitter en faktisk kompetanse som ikke bør stenges ute fra det offentlige rom.»

«Betydelig mer bekymringsfullt enn det juridiske er den mangelen på politisk gangsyn og demokratisk forståelse som rådmannen synes å være plaget av»

Det kan tenkes begrensninger i de ansattes adgang til å uttale seg offentlig om forhold som berører eget arbeidsområde, men det vil primært gjelde personer som jobber som sekretariat for politisk ledelse på de respektive områder. Spørsmålet om offentlig ansattes ytringsfrihet knyttet til egen arbeidsplass har vært opp i en rekke saker de siste årene, blant annet hos Sivilombudsmannen. Ombudsmannen har generelt uttalt følgende om forholdet mellom ansattes ytringsfrihet og lojalitetsplikten:

«Det rettslige utgangspunkt er

e om ytringsfrihet og ansattes rettigheter i så måte. Foto: Øyvind Bratt

knebler

således at tilsatte i offentlig forvaltning, som andre privatpersoner, har alminnelig ytringsfrihet. Dette er normalt klart i forhold til å ytre seg om forhold som ikke har tilknytning til eget arbeid. Som utgangspunkt gjelder imidlertid ytringsfriheten også forhold som hører inn under arbeidsområdet og berører forholdet til arbeidsgiveren. Offentlig tilsatte har et vidt spillerom – både i form og innhold – for offentlig å gi uttrykk for sin mening, også om forholdene på sin arbeidsplass.

Den lojalitetsplikt den tilsatte har overfor arbeidsgiveren kan etter omstendighetene legge bånd på ytringsfriheten. Lojalitetsplikten har sin bakgrunn i arbeidsavtalen og innebærer at den tilsatte lojalt må slutte opp om arbeidsgiverens interesser og avstå fra utilbørlig tilsidesettelse av disse interessene til fordel for egne eller andres. Plikten går imidlertid ikke lenger enn det som er nødvendig for arbeidsforholdet. Arbeidsgivers styringsrett gir ikke noen generell adgang til å regulere tilsattes ytringer, herunder gi etterfølgende tilrettevisning. (...) Dersom den tilsatte uttaler seg som privatperson, har arbeidsgiveren som utgangspunkt imidlertid ingen hjemmel i styringsretten for å begrense den tilsattes ytringer.»

Det er etter mitt syn helt åpenbart at Rana kommune ville tape en eventuell rettslig strid med vedkommende lege, dersom dette ble satt på spissen, gitt dagens rettstilstand i Norge og internasjonalt. Rådmannen henviser til

kommunens retningslinjer og at disse må følges. Nei, det må de ikke, dersom de samme retningslinjene bryter med grunnloven og internasjonale konvensjoner. Vel er informasjonsreglementet i mange norske kommuner gitt nesten bibelsk status, men juridisk holder det ikke. Rana kommune kan regulere hvem som skal uttale seg på vegne av kommunen, men ikke ulovlig innskrenke den enkeltes rett til å uttale seg som enkeltperson.

Betydelig mer bekymringsfullt enn det juridiske er den mangelen på politisk gangsyn og demokratisk forståelse som rådmannen synes å være plaget av. I et åpent, demokratisk samfunn er det en styrke at ulike syn kommer til uttrykk, ikke minst fra personer med faglig innsikt. Dessverre er ikke Rana alene. Norske kommuners forsøk på å kneble egen ansatte brer om seg, i lys av en nesten religiøs tilbedelse av informasjons- eller kommunikasjonsreglementer, dokumenter som i stor grad handler om å unngå motstemmer og kritikk. Det handler ikke bare om de ansattes rettigheter, det handler minst like mye om allmennheten og publikums behov for innsikt i flest mulig faglig funderte synspunkter på politiske prosesser. Politikere og rådmenn som ikke har forstått det, bør følge særlig nøye med på det kommende grunnlovsjubileet. Det bør være et og annet å lære.

Arne Jensen
Generalsekretær
i Norsk Redaktørforening

Mangt om mye

LYTT TIL FAGFOLKENE: Det er med forskrekkelse jeg leser om restriksjoner for kommunens ansatte og at de ikke har anledning til å uttale seg. Det er et gufs fra 1940- 45, for da måtte vi ikke snakke med noen om hva vi så, hørte og følte. Skal ledelsen ha noe å styre etter så må de lytte og høre på fagfolk, og fagfolkene er de som utfører arbeidet. Hva skal de tenke og tru, de 19 som ikke lenger får den pleie som de trenger, og hva med de 22 som venter på plass på syke- /omsorgsbolig. I tillegg skal de sies opp personell innen de nevnte områder.

Hva tenker dere på når dette står svart på kvitt?

Hvor er ledelsen innen de forskjellige etater? Jeg trodde de skulle arbeide for oss innbyggerne,

men her må jeg tru om igjen.

Jeg komme ingen sted uten min rullestol, og her får jeg en enestående god servise av dem som kjører rullestolbilene, men en mandag fant jeg ut at jeg skulle i en forretning nede i Jernbanegata, men det var ikke enkelt. For mellom Vallabygget og det gamle Ranablad-bygget lå det en snø/isdunge. Å komme forbi den var umulig, og komme meg opp på den skulle jeg kanskje klart, men da hadde jeg tippet baklengs uten kontroll. Det var bare å håpe på at noen av de 15 - 20 forbipassende skulle til by hjelp, men nei, det var ingen før det kom en eldre person bak meg, og jeg var glad, jublende glad, og snudde meg for å takke for å oppdage at mannen var farget. Tenk dere det!!!

En uke senere skulle jeg gjøre

samme turen opp igjen, og haugen med is lå der, men nå kunne jeg kjøre forbi uten problem, men hvor er ledelsen når de ikke ser slikt. Is og glatte veier. Skal det være svart asfalt så må det saltes før det begynner å snø og når det snør skal det strøes med pokksten som heter 4 - 8, og den skal hentes fra silo uten noen innblanding av salt eller annet. Jeg vet at dette er hardt for bilruter, men da kjører vedkommende for fort, og hvor mange bilruter er et menneskeliv verdt. Når det slutter å snø så skal det benyttes havsalt.

Jeg ønsker dere et godt nyttår, og ta til vett. Lytt til fagfolkene.

Med hilsen

Erik Furuseth

HOLDNING: Brevskriveren er opptatt av fagpersonells ytringsrett i Rana kommune og politikernes holdning til dette. Bildet er fra budsjettbehandlingen i formannskapet i Rana. Foto: Øyvind Bratt

Nikkerne...

YTRINGSRETTE: Jeg aner ikke hvorfor, men siste tiden her i Rana kommune har jeg tenkt på tv-programmet «Nikkerne» som ble sendt på NRK for endel år siden. En nikker er en person som gjør en særegen bevegelse med hodet og nakken, liksom fram- og litt nedover, for å uttrykke sin uforbeholdne og servile enighet med det som den overordnede sier og gjør. Programmet ble ikke populært hos makthaverne i Norge og deres medspillere, som ofte og med rette fikk litt satire. Og kringkastingsjefen Bjartmar Gjerde fikk stoppet det. Fokuset kritikk var heller ikke da populært hos makthaverne.

Jeg kommer også til å tenke på ei bok som kom ut for ca 500 år siden, «Fyrsten» av Niccolò Machiavelli. Han var ansatt hos en av makthaverne i en av de mange italienske småstatene, og iakttok den uendelige forbunds- og bakholds politikken mellom dem. Og særlig studerte han fyrstens dyktighet med å få og beholde makt! Ikke minst var det viktig å omgi seg med nikkere, få deres lojalitet – mest med å gi dem privilegier og en følelse av betydningsfullhet, men også trusler hvis det trengtes. Jeg må sannelig lese den på nytt.

Ser i Rana Blad idag at ihvertfall er ikke KrF's Astrid Danielsen noen nikker, og hun angrer på at hun før jul var med på et enstemmig vedtak i kommunestyret som ga rådmannen fullmakt til innstramning av de ansattes uttale-

sesrett. Denne saken med knebling av fagpersonells ytringsrett er kjent på landsbasis nå, og er ikke ferdigstyrt. Man kan jo lure på hva rådmann og politikere kan være redde for ved at fagpersoner får informere om faktiske forhold og konsekvenser av mulige vedtak?? Bodø kommune har en lignende situasjon, med politiserende rådmann og advarende tilsynslege. Og nå etter at Bodø-budsjettet er vedtatt, sier bodøordfører Ole H. Hjartøy (H): «Jeg visste ikke at så mange som 38 personer ble vurdert til å trenge fast sykehjemsplass i Bodø. Dette er svært alvorlig, og er nå min førsteprioritet...»

«Man kan jo lure på hva rådmann og politikere kan være redde for»

Jeg ser også i RB idag at de ledende blå politikere i Rana ikke har tatt seg bryet med å lese hverken intervjuet med tilsynslegen for demente/sykehjem i Rana, eller leserbrevet hans!! Og som en sier: «Jeg forholder meg kun til rådmannens informasjon». Hm.

I budsjettokumentet s.23 (finnes på rana.kommune.no) finner vi innbyggertallene for alle aldersgrupper og sannsynlig endring i de nærmeste årene framover.

Feks gruppen 67-79 år vil øke med 678 fram til år 2020. Også gruppen 80-89 år og 90+ vil øke. Men opplyser rådmannen spesielt om dette?

Nei. Foran møtet i formannskapet 26.11, finner han det heller viktig med denne presiseringen: Side 10 første avsnitt: «Rana kommune har fra 2011 -2012 hatt en økning i antall over 90 år». Endret til: «Rana kommune har fra 1.7.2011 - 1.7.2012 hatt en nedgang i aldersgruppen over 80 år.» (Dette er åpenbart en helt tilfeldig forbigående nedgang akkurat dette året (om det er nedgang på 3 eller 4 vet bare rådmannen), men tendensen med økt antall eldre i Rana står fast.)

Hensikten med denne opplysningen er åpenbart å gjøre det lettere for Rana kommunestyre å gå med på reduksjon av antall sykehjemsplasser i Rana og innsparing av 30 stillinger. Jeg hørte på direktesendingen fra K.st. sin budsjettbehandling, ikke en representant tok ordet til denne uriktige saksopplysningen.

Viktor Kvandal

På ranablad.no debatteres aktuelle saker. Der kan du følge med, og delta selv.

RanaBlad.no

På nett